

“TIKUVCHILINI O’QITISH, O’RGATISHDA ZAMONAVIY
METOD VA USULLARI”

Mirzaqulova Irodaxon Nabiyevna

Farg’ona shahar 1-son politexnikumi ta’lim ustasi

Annotatsiya: Tikuvchilikka o’rgatishda zamonaviy metodlarni qo’llash o’quvchilarning tikuvchilik ko’nikmalarini egallash usullarini o’zgartirdi. Onlayn platformalar, kengaytirilgan reallik/virtual reallik, aralash ta’lim va “tengdoshga” o’rganish kabi yangi texnologiyalarni o’zida jamlagan holda tikuvchilik ta’limi yanada qulay, moslashuvchan, interaktiv, samarali va tejamkor bo’ldi. Ushbu maqolada biz tikuvchilikni o’rgatishda zamonaviy usullarning afzalliklari va ular an’anaviy o’qitish usullarini qanday o’zgartirayotganini ta’kidlaymiz.

Kalit so’zlar: tikuvchilik, o’qitish texnologiya, zamonaviy metodlar.

Ma’lumki, muammoli vaziyatlarni yaratishning turlari va usullari, shuningdek, ta’limga bunday yondashuvning afzalliklari va kamchiliklari mavjud. Muammoli ta’limning maqsadi o’quvchining nafaqat yangi bilimlarni o’zlashtirishi, balki uni faol mustaqil izlanish orqali egallashning butun yo’lidan o’tishidir. Bunday yondashuv kognitiv mustaqillikni, nostandart muammolarni ilgari surish va hal qilish qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi. Muammoli ta’limning uchta asosiy turi mavjud. Muammo o’qituvchi o’quvchilarga ular javobini bilmagan muammo yoki savolni taqdim etadi, lekin ular asosiy bilimga yoki uni mustaqil ravishda topish qobiliyatiga ega.

Nazariy tadqiqotda o’quvchilar nazariy ta’lim muammosini hal qiladilar va shu orqali ular uchun yangi bo’lgan qoida, qonun yoki teoremani kashf etadilar. Aytishimiz mumkinki, ular kashfiyotchilar, xuddi shu tajriba usulidan foydalanib, ma’lum bir muammoni hal qilishga kelgan birinchi tadqiqotchilar yo’lidan boradilar.

Amaliy yechim topishda esa o’quvchilar ma’lum bilimlarni yangi vaziyatda qo’llash yo’llarini izlaydilar. Bu odatda laboratoriya mashg’ulotlarida amaliy vazifalarni hal qilish formatida sodir bo’ladi.

Muammoli ta’lim texnologiyasining yaratish texnikasida o’qituvchi darsning tarbiyaviy maqsadlari uchun muammoli vaziyatni modellashtiradi. Buni qo’yidagi “O’zbekcha ayollar kiyimini modellashtirish” mavzu doirasida ko’rib chiqiladi. Eng avvalo, o’quvchilarga an’anaviy milliy ko’ylak gavda qismi to’g’ri siluetli, koketka chizig’i bo’ylab burmali bo’lish haqida ma’lumotlar beriladi.

Muammoli masalani muhokama qilish suhbat shaklida tuzilishi mumkin, bunda o’quvchilar o’zlarining javoblarida mavjud bilim va ko’nikmalardan foydalanishlari mumkin. Bu darsning istalgan bosqichida qo’llanilishi mumkin bo’lgan eng dinamik

usuldir. Guruh bir nechta ma'lum bo'lgan yechimlardan birini, eng oqilonaini tanlashi kerak. O'qituvchi muammoli vaziyatni hal qilishda qanday texnikadan foydalanmasin, uning mohiyati mustaqil ravishda kashfiyotlar qilishga o'rgatishdir. O'qituvchi uchun o'quvchilarning izlanish faoliyatini rag'batlantirish va ularni yechimga olib borish muhim ahamiyatga ega.

Tikuvchilik insoniyat tsivilizatsiyasida asrlar davomida hal qiluvchi rol o'ynagan muhim mahoratdir. Bu kiyim-kechak, uy dekoratsiyasi va aksessuarlar kabi bir qator narsalarni yaratish uchun matolarni birlashtirish san'atini o'z ichiga oladi. Tikuvchilik qimmatli hayotiy ko'nikma hisoblanadi, chunki u pulni tejash, shaxsiy buyumlar yaratish va ijodkorlikni rivojlantirish kabi ko'plab amaliy afzalliklarni beradi. Tikuvchilik, shuningdek, stress va tashvishlarni kamaytirishga yordam beradigan terapevtik faoliyat bo'lishi mumkin.

Tikuvchilikka o'rgatish bu qimmatli mahoratni saqlab qolishga va uni yangi avlodlarga yetkazishga yordam beradi. Bu odamlarga o'zlarining kiyim-kechak va to'qimachilik mahsulotlarini yaratish va ta'mirlash qobiliyatini beradi, ularning ommaviy ishlab chiqarilgan narsalarga qaramligini kamaytiradi. Bundan tashqari, tikuvchilikni o'rgatish ish o'rinlari yaratish, to'qimachilik va kiyim-kechak ishlab chiqarish orqali iqtisodiyotga katta hissa qo'shadi. Shuningdek, u eski kiyimlarni tashlab yuborish o'rniga ularni ta'mirlash va qayta ishlashni rag'batlantirish orqali moda sanoatida barqarorlikni ta'minlaydi. Tikuvchilik har qanday yoshdagi va har qanday yoshdagi odamlar tomonidan o'rganilishi va amalda qo'llanilishi mumkin bo'lgan muhim hayotiy mahoratdir. To'g'ri o'rgatish orqali tikuvchilik yoqimli va qoniqarli bo'lishi mumkin, bu esa kelgusi yillar davomida ishlatilishi mumkin bo'lgan chiroyli va funktsional narsalarni yaratishga olib keladi.

Texnologiya va innovatsion o'qitish usullari kabi zamonaviy uslublar tikuvchilikni o'rgatish jarayonini yaxshilash uchun katta imkoniyatlarga ega. Bu usullar o'quvchilarni o'rganishga jalb etish va rag'batlantirish, ta'lim sifatini oshirish va ta'lim natijalarini yaxshilashda samarali ekanligini isbotladi. Tikuvchilikni o'rgatishda qo'llanilishi mumkin bo'lgan zamonaviy o'qitish usullaridan ba'zilari:

1. Ko'rgazmali qo'llanmalardan foydalanish: Tikuv texnikasi va tikuvlarni tasvirlash uchun video, tasvir va diagramma kabi ko'rgazmali qurollardan foydalanish mumkin. Talabalarga video darsliklar kabi o'quv materiallaridan oson foydalanishni ta'minlash uchun aralash o'qitish usullaridan (onlayn va shaxsan o'qitishning kombinatsiyasi) ham foydalanish mumkin.

2. Texnologiyani kiritish: tikuvchilik texnologiyaga bog'liq va uning kelajagi ilg'or texnologiyalarga bog'liq bo'lishi mumkin. Shuning uchun tikuvchilikni o'rgatish va o'rganishda texnologiyadan foydalanish muhim bo'ladi. O'quvchilarga interaktiv ta'lim tajribasini taqdim etish uchun planshetlar va smartboardlar kabi raqamli qurilmalardan foydalanish mumkin.

3. Amaliy mashqlar va amaliy tajriba: Amaliy, amaliy mashg'ulotlar va guruh faoliyati o'quv natijalarini yaxshilash uchun foydali vositadir. Talabalarni yangi tikuv texnikasini amaliy tarzda o'rganish va mashq qilish imkonini beruvchi loyihalar ustida ishlashga undash mumkin.

An'anaviy tikuvchilikni o'rgatish usullari asrlar davomida tikuvchilik mahoratini avlodlardan avlodga o'tkazish uchun ishlatilgan. Ushbu usullar amaliy yondashuvga qaratilgan va tikuvchilikning amaliy, real hayotda qo'llanilishiga urg'u beradi. Bugungi kunda tikuvchilikni o'rgatishning an'anaviy usullari, ayniqsa, ilg'or texnologiyalar va aralash o'qitish usullaridan foydalanish cheklangan rivojlanayotgan mamlakatlarda keng qo'llaniladi. Garchi ular ba'zilar uchun eskirgandek tuyulishi mumkin bo'lsa-da, bu usullar matolar bilan ishlashni boshlash va oddiy qismlarni yaratish uchun zarur bo'lgan asosiy ko'nikmalarni o'rgatishda hali ham samaralidir. Bundan tashqari, ko'pchilik teginish, amaliy tajribani o'z ichiga olgan an'anaviy texnikalar hunarmandchilikni chuqurroq tushunish va bog'lanishni osonlashtiradi, deb hisoblashadi.

Xulosa qilib aytganda, tikuvchilikni o'rgatishning zamonaviy uslublari tikuvchilikni o'rgatishda moslashuvchan, interaktiv, samarali va tejamkor yondashuvni taklif etadi. Ular an'anaviy usullarga ajoyib qo'shimcha bo'lib, tikuvchilik ta'limini hamma uchun qulayroq qiladi. Tikuvchilikka o'rgatishda zamonaviy usullarni qo'llash barcha darajadagi o'quvchilarga ko'p foyda keltirdi. Ushbu zamonaviy usullar, jumladan, onlayn platformalar, kengaytirilgan reallik/virtual reallik, aralash ta'lim va "tengdoshga" o'rganish tikuvchilik ta'limini yanada qulay, moslashuvchan, interaktiv, samarali va tejamkor qildi.

Umuman olganda, tikuvchilikka o'rgatishda zamonaviy usullardan foydalanish o'quvchilarning ahvoli va joylashuvidan qat'i nazar, tikuvchilik bilan shug'ullanishi va ishtiyoqi bilan shug'ullanishi uchun yanada keng yo'l ochdi. Ushbu usullar o'quvchilarga o'rganishga dinamik va innovatsion yondashuvni ta'minlaydi va ular tikuvchilik ta'limi sifatini oshirishda inkor etilmaydigan ko'plab afzalliklarni taqdim etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Leigh, S. (2016). Learning to Sew Online: Exploring Learner Participation, Experience, and Outcomes in the Craftsy.com Classroom. *Journal of Distance Education*, 30(2), 1-14.

2. Chui, C. K. (2020). Augmented Reality Learning in Textile and Clothing Education. In *Advances in Smart Technologies in Design, Manufacturing and Construction* (pp. 485-492). Springer.

3. Sahebzamani, F. & Mansori, S. (2017). Comparison of synchronous and asynchronous modes of distance education in Basic Hand Embroidery. *International Journal of Applied Linguistics and English Literature*, 6(4), 1-9.

4. Minamatov, Y. E. U. (2021). APPLICATION OF MODULAR TEACHING TECHNOLOGY IN TECHNOLOGY. *Scientific progress*, 2(8), 911-913.